



Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020



OSMO -hanke / JIK Kurikka

Alueellinen yhteenveto ja arviointi

HANKESUUNNITELMAN MUKAISET TAVOITTEET:

1. Kehittää asiakkaan palvelutarpeen arviointia ja nopeuttaa palveluun pääsemistä
2. Terveystieteiden palveluiden mukaan ottaminen entistä tiiviimmin palvelutarpeen arviointiin, kehittämiseen ja toteuttamiseen
3. Sosiaalisen kuntoutuksen sisältöjen kehittäminen asiakkaan osallisuutta tukeväksi sekä yksilö- että ryhmätoimintana
4. Tyke-tiimin kokoonpanon laajentaminen asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä kokoontumisten säännöllistyminen
5. Kehittää kokemusasiantuntijatoimintaa osaksi palveluita

TAVOITTEIDEN MUKAINEN TOIMINTA

- **Kehittää asiakkaan palvelutarpeen arviointia ja nopeuttaa palveluun pääsemistä**
 - Kykyviisarin käyttö uusien TYP-asiakkaiden kanssa sekä kuty:läisten kanssa.
 - Google Maps-palvelukartta JIK Kurikan alueen palveluista (löytyy [EPTYP verkkosivuilta](#))
 - Järjestölähtöinen palveluohjaus -kokeilu Kurikan terveyskeskuksessa 11.12.2019
 - Yhteistyössä Järjestötalon Palvelukeskuksen kanssa toteutettiin Järjestölähtöinen palveluohjauspäivä Kurikan terveyskeskuksessa. Palveluohjaus on maksutonta ja ajanvarauksellista toimintaa. Asiakas itse antaa asian hoitamiseen tarvittavat tiedot, toimeksiantaja on asiakas, ei palvelujärjestelmä tai viranomainen. Palvelukeskuksesta saa ohjausta, tukea ja apua esim. Kelan myöntämien tukien /etuuksien hakemisessa, valitusten tekemisessä avustaminen (muutoksenhakulautakunnat, vakuutusosoikeus yms.). Palveluohjaajalla ei ollut kokeilun aikana asiakaskohtaamisia. Vaikka ohjattavia ei ollut, kokeilu tuotti kiinnostusta kunnan toimijoiden kanssa sekä avasi lisää mahdollisuuksia järjestölähtöisen palveluohjaukseen. Myös Järjestötalon Palvelukeskus sai kimmoketta jatkossakin laajentaa omaa toimintaa ja jatkaa jalkautumista muualle maakuntaan myös hankkeen jälkeen. Arviona voidaan todeta että tiedottamista maksuttomasta järjestölähtöisestä palveluohjauksesta tulee tehdä enemmän.
 - Rikosseuraamuslaitoksen vierailu Kurikassa 6.2.2020
 - Yhteistyössä JIKKy aikuissosiaalityön ja Kurikan nuorisotoimen kanssa toteutettiin Rikosseuraamuslaitoksen yhdyshenkilöiden tapaaminen. Osallistujia oli 12.
 - Tilaisuus oli vapaamuotoinen keskusteleva ja kyselevä. Osallistuvat tahot olivat nuorisotoimi, etsivät, aikuissosiaalityö ja työllisyydenhoito. Lisäksi mukana oli myös kaksi sosionomi opiskelijaa Rikosseuraamuslaitokselta Vaasasta.
- **Tyke-tiimin kokoonpanon laajentaminen asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä kokoontumisten säännöllistyminen**
 - Osana hankkeen maakunnallista työskentelyä: Selvitys TyKe-tiimien toiminnasta (kevät 2018).
 - TyKe-tiimit ovat toimineet suhteellisen hyvin. Haasteena lääkitilanne ja aika- & asiakasmäärärajaukset.
- **Terveydenhuollon palveluiden mukaan ottaminen entistä tiiviimmin palvelutarpeen arviointiin, kehittämiseen ja toteuttamiseen**

- TOIKEn hyödyntäminen
- Aikuissoisaalityön osalta lääkärikonsultaatiot psykiatristensairaanhoidajien kautta.

- **Edellä mainittuja kolmea tavoitetta on edistetty pitkälti maakunnallisen kehittämistyön kautta:**

- Työ- ja toimintakyvyn työpajasarja kevät 2019
 - Seminaari 2/2019
 - Työpajat 3-5/2019
 - Koontipäivä 6/2019
- Koulutussarja työ- ja toimintakyvyn arvioinnin menetelmistä (syksy 2019)
- Tyke-työohje (2020)

- **Sosiaalisen kuntoutuksen sisältöjen kehittäminen asiakkaan osallisuutta tukevaksi sekä yksilö- että ryhmätoimintana**

Sosiaalisen kuntoutuksen yksilövalmennus

- Hankeaikana yhteensä 7 asiakasta
 - Tukea arjen hallintaan, taloudellisen tilanteen selvittämiseen ja taloudenhallinnan tukemiseen, oikeiden palveluiden löytämiseen, asiointiin, työ- ja toimintakyvyn selvittelyyn, asiakkaan omien toiveiden ja tavoitteiden löytämiseen

Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmävalmennus

- Nuorten sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoiminta (Jalasjärvellä), kokemusasiantuntija työparina

Maakunnallinen kehittämistyö

- Sosiaalisen kuntoutuksen malli ja sitä edeltänyt työpajatyöskentely

- **Kehittää kokemusasiantuntijatoimintaa osaksi palveluita**

- Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen
 - Kehittäjätyöryhmän jäsenenä kokemusasiantuntijat
 - Hanketyöntekijän työparina nuorten sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoiminnassa
 - Tukihenkilönä sosiaalisen kuntoutuksen yksilövalmennusasiakkaalle
- Maakunnallinen kehittämistyö
 - Osallisuusmallityöskentely kehittäjätyöryhmässä 11/2019

Yhteenvedo arviointikeskustelusta

Mitkä asiat toimivat parhaiten ja missä asioissa päästiin tavoitteisiin? Mitkä tekijät tätä edesauttoivat?

Sosiaalisen kuntoutuksen sisältöjen kehittäminen on toteutunut hyvin ja toiminut hyvin. Tätä on Kurikassa tarvittu ja hanke on pystynyt tähän vastaamaan. Tätä edesauttoi se, että hanketyöntekijä pystyi panostaamaan sisältöjen suunnittelua esim. ryhmiin. Sosiaalisen kuntoutuksen tarve on suuri ja se on vain kasvanut. Hankkeen myötä on sosiaalista kuntoutusta pystytty kehittämään siten, että se on nyt huomioitu tehtäväkuvissa kuvissa vahvemmin..

Kokemusasiantuntija ryhmässä on ollut hyvä. Tätä suositetaan jatkettavaksi eri kehittäjätyöryhmissä. Kokemusasiantuntijuutta tulisi hyödyntää myös muissakin tehtävissä esimerkiksi asiakastyössä vahvemmin. Olisi hyvä tietää, kuinka paljon Kurikan alueella on kokemusasiantuntijoita – tämä voisi helpottaa mukaan ottamista asiakastyöhön. Tämä vain tulisi muistaa omassa arkityössä. Kokemusääni asiakastyössä on asiakasta motivoivaa.

Kykyviisari on otettu käyttöön hankkeen aikana ja se on tullut lisänä palvelutarpeen arvioinnin osaksi. Tätä ei kuitenkaan käytetä alueella systemaattisesti, käytössä on eri toimijoilla omia lomakkeita. Jalasjärven TYP:ssä kykyviisaria käytetään uusien asiakkaiden kanssa. Luo hyvän pohjan keskustelulle; keskustelun anti on parempi Kykyviisarissa kuin itse palaute. Hyvää on myös se, että siinä on mahdollisuus vertailla lähtötilanne ja tämän hetken tilanne.

Työttömien terveydenhoitajan kanssa on yhteistyö tiivistynyt esim. palvelutarpeen arviointiin. Terveydenhoitaja kokoaa hyvin tietoa terveydentilan osalta. Aksuissa tätä ehdotetaan asiakkaille ja TYP-asiakkaat ohjataan pääsääntöisesti terveystarkastukseen. Näin on pystynyt pääsemään kiinni eri terveydentilan haasteisiin tai päihdepalveluihin.

Missä asiat eivät toimineet ja missä asioissa ei päästy tavoitteisiin? Mitkä tekijät näihin ovat vaikuttaneet?

TyKe-tiimin kokoonpanon laajentaminen ei ole onnistunut ja ne ovat päättyneet kanta-Kurikassa. Lääkärillä ei ole aikaa tapaamiseen. Toiveena on saada lääkäritä paperikonsultaatioajanvarausta. Lääkärin kanssa on tässä kuitenkin iso rooli, koska kun asia viedään yhteiseen käsittelyyn (TyKe – tiimiin) on asiakkaiden tilanteet menneet jo aika pitkälle / kokeiltu monia asioita. Yleensä asiakkailla on monia vaivoja, jotka tulee asiakkaan kanssa muualle asiakastyössä keskusteluista ilmi. Lääkäri näkee eri kirjauksia ja voi tehdä laajemmin koontia terveydentilan osalta sekä tehdä lähetteitä eteenpäin esim. kuntoutustutkimuspolille. Tällä hetkellä lääkäreillä on todella kiire ja tähän ei pystytä itse vaikuttamaan – heidän rooli on kuitenkin merkittävä tässä TyKe yhteistyössä (Kanta-Kurikka & Jurva). Jalasjärvellä on tilanne on parempi.

Palveluihin nopeampaan pääsyyn ei hankkeella ole ollut vaikutusta – koetaan, että ei isoja jonoja palveluihin ole ollutkaan. Tähän ei ole kovin odotuksia ollutkaan tähän tavoitteiseen.

Kykyviisarin laajamittainen käyttöönotto ei toteutunut, mutta sen käyttö ei ole tarpeen kaikkien kohdalla.

Mitkä hyvät käytännöt jaetaan kaikkien hyödynnettäväksi ja miten?

- Kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen jatkossakin: muistutetaan että EPSHP:ltä kannattaa tilata. Päihdepolku on kehitteillä, jossa kokemusasiantuntijan rooli olisi tärkeä saada. kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen vahvemmin niin ryhmätoiminnassa ja työpajoilla.
- Palvelukarttojen käyttöönotto ammattilaisille ja markkinoida myös asiakkaille. JIK-Kurikan sivut ovat haasteelliset. Kaupungin sivut ovat ehkä paremmat. Näissä on haasteita saavutettavuuden osalta. Osa asiakkaista haluaa tulla (ilman ajanvarausta) käymään. Onko taloudellista resurssia hankkia tarvittavia laitteita (tietokone & kännykkä). Digi-osaamisessa ja kirjoittamisessa / kirjoittamistaidossa on valtavasti eroa. Tukea ja koulutusta tarvitaan
- Aikuissosiaalityön ja psykiatristen sairaanhoitajien / päihdehoitajien tiivis yhteistyö on mallinnettavissa muualle. Tärkeää, koska samat asiakkaat molemmilla tahoilla ja siksi myös yhteistyö on tarpeen ja sen kehittämiseen onkin panostettu. Aloitettu siten, että pyydetty palaverihin mukaan. Mikäli SHL-ilmoitus on tullut psyk.polilta, niin on voinut ottaa sieltä työparia. Näin yhteistyö eri työntekijöiden on tullut tutuksi.
- OSMO-hankkeen tekemät tuotokset ja mallinnukset, joita voi aidosti hyödyntää työssä. Hanke on mahdollistanut myös tilaisuuksia, joissa on päässyt maakunnallisesti vertailemaan erilaisia käytäntöjä (erityisesti kokemusasiantuntijoiden kanssa tehdystä työstä)
- Mikrolaboratorio-käytännön laajentaminen. Se tuli kokeiluun Jalasjärvellä TYP-työn alkuvaiheeseen, vaikuttaa hyvältä työmuodolta.

Hanketyöntekijän arvio kehittämistyöstä JIK Kurikassa

Mukana arviointikeskustelussa oli lähes kaikki JIK Kurikan alueellisen kehittäjätyöryhmän jäsenet, 15 henkilöä. Arviointikeskustelun sisältö vastasi hanketyöntekijän näkemystä.

JIK Kurikan alueella OSMO -hankkeessa on tehty sekä ruohonjuuritason työtä ja kehittämistyötä. Hanke on ollut toiminnallinen ja tuotettu paljon materiaalia hyödynnettäväksi. Hankeresurssi alueelle oli merkittävä. Huomioitavaa on, että hanketyöntekijävaihdoksen yhteydessä tehty päätös että asiakastyö päättyi ja keskitytään kehittämistyöhön, oli viisasta. Myös ajallisen resurssoinnin ja tulosten edistämisen kannalta. JIK – Kurikan alueellinen kehittäjätyöryhmä on hankkeen aikana kokoontunut 9 kertaa.

- *OSMO on yksi parhaita hankkeita omalla työuralla*
- *OSMO on ollut suunnannäyttävä*
- *OSMO on auttanut oppimaan systeemiä, eri toimijoiden roolia ja lisännyt paikallistuntemusta*